

† Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

**ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ Α.Μ. ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΠΡΟΥ
κ.κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ**

**ΠΡΟΣ ΤΟ Α' ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΣΤΑΥΡΟΠΗΓΙΑΚΗΣ ΜΟΝΗΣ ΑΓΙΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΥ ΜΕ ΘΕΜΑ:
«ΑΓΙΟΣ ΝΕΟΦΥΤΟΣ Ο ΕΓΚΛΕΙΣΤΟΣ, ΙΣΤΟΡΙΑ – ΘΕΟΛΟΓΙΑ- ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ»**

22 Απριλίου 2009

Άγαπητοί μας, Χριστός Ανέστη και έτη πολλά!

Ἡ λίαν ἀξιέπαινος ἀπόφασις τοῦ Θεοφιλεστάτου Χωρεπισκόπου Χύτρων καί ἀγαπητοῦ ἐν Χριστῷ ἀδελφοῦ κ. Λεοντίου καί τῆς περὶ Αὐτόν Ἀδελφότητος τῶν Πατέρων τῆς τροφῆς ἡμῶν Ἱερᾶς Βασιλικῆς καί Σταυροπηγιακῆς Μονῆς Ἁγίου Νεοφύτου, ὅπως, μέ τήν εὐκαιρίαν καί τῆς ὀλοκληρώσεως τῆς κριτικῆς ἐκδόσεως τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἁγίου Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλείστου, διοργανώσουν τό ὑπό τόν γενικόν τίτλον «Ἅγιος Νεόφυτος ὁ Ἐγκλειστος, Ἱστορία – Θεολογία – Πολιτισμός» Α' Διεθνές Συνέδριον, τό ὁποῖον πανηγυρικῶς ἀρχίζει σήμερον, μᾶς ἐχαροποίησεν ἰδιαίτερος. Διά τοῦτο καί ἀπευθύνομεν πρὸς αὐτούς τά πλέον θερμά μας συγχαρητήρια καί τὰς εὐχὰς μας διά τήν ὠραίαν καί θεάρεστον αὐτὴν πρωτοβουλίαν των.

Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι μέσα ἀπό τὰς ἐργασίας τοῦ Συνεδρίου τούτου θά καταδειχθῶν καί θά ἐπιμαρτυρηθῶν δι' ἀκόμη μίαν φορὰν ἡ τεραστία προσφορὰ τοῦ Ἁγίου Νεοφύτου καί τῆς ὁμωνύμου του Ἱερᾶς Μονῆς, καί γενικώτερον τό πολυσήμαντον ἔργον τῶν Ἱερῶν μας Μονῶν καθ' ὅλην τήν μακράιωνα θρησκευτικὴν καί ἐθνικὴν ἱστορικὴν πορείαν τοῦ Κυπριακοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἀρκεῖ νά ὑπενθυμίσωμεν ὅτι αἱ Ἱεραὶ μας Μοναί, καί γενικώτερον ἡ Ἐκκλησία μας, εἶναι ἐκεῖναι αἱ

ὅποια διέσωσαν καί διεφύλαξαν τόσον τήν Ὁρθόδοξον, ὅσον καί τήν Ἑλληνικήν ταυτότητα τοῦ μαρτυρικοῦ μας λαοῦ.

Τό ἀρχόμενον, ὅμως, σήμερον Συνέδριον καταδεικνύει καί ἐπιμαρτυρεῖ ὅτι καί εἰς τάς ἡμέρας μας σπουδαία καί σημαντική εἶναι ἡ ἀποστολή τῶν Ἱερῶν μας Μονῶν. Καί τοῦτο διότι αὐταί, καί πέραν ὅλης τῆς ἄλλης ἐκκλησιαστικῆς προσφορᾶς των, συντηροῦν ἐπί πλέον μέ ὑψηλόν αἶσθημα εὐθύνης -πραῖγμα πολύ σημαντικόν- καί τήν Κιβωτόν τῶν ἱερῶν καί τῶν ὁσίων μας, δηλαδή καί τῆς πατρώας μας Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς πίστεως, ἀλλά καί τῆς ἱστορικῆς, θεολογικῆς καί πολιτιστικῆς μας παραδόσεως καί κληρονομίας, Ἀποτελοῦν, ἔτσι, σπουδαίας πνευματικᾶς ἐστίας, αἱ ὅποια θεωροῦνται τόσον χρήσιμοι καί ἀναγκαῖαι εἰς τήν τόνωσιν καί εἰς τήν ἐνίσχυσιν καί τῆς θρησκευτικῆς πίστεως, ἀλλά καί τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος τοῦ λαοῦ μας.

Δί' ὅλους αὐτούς τούς λόγους, ἐκφράζομεν τήν βαθεϊάν μας ἱκανοποίησιν διά τήν διεξαγωγήν τοῦ Α' τούτου Διεθνoῦς Συνεδρίου, τό ὅποῖον, μέσα ἀπό τάς ἐμβριθεῖς εἰσηγήσεις, αἱ ὅποια θά παρουσιασθοῦν εἰς αὐτό, ἀλλά καί μέσα ἀπό τάς ἄλλας ἐργασίας του, θά ἀναζητήσῃ νά φέρῃ εἰς τό φῶς τῆς δημοσιότητος καί κάποιας νέας προσεγγίσεις καί πτυχᾶς -προῖόν συγχρόνου ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης- αἱ ὅποια ἀφοροῦν εἰς τόν Ἅγιον Νεόφυτον τόν Ἐγκλειστον, ἐν σχέσει καί πρὸς τήν Ἱστορίαν, τήν Θεολογίαν καί τόν Πολιτισμόν τῆς ὑπό ἀναφοράν περιόδου.

Ἀσφαλῶς, δέν εἶναι δυνατόν εἰς ἓνα σύντομον χαιρετισμόν νά ἐπιχειρήσωμεν ἀνάλυσιν τοῦ λίαν ἐνδιαφέροντος καί πάντοτε ἐπικαίρου θέματος τοῦ Συνεδρίου. Τό ἔργον τοῦτο ἀνέλαβον, καί μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας -εἴμεθα βέβαιοι περὶ τούτου- θά φέρουν εἰς πέρας οἱ διακεκριμένοι Εἰσηγηταί τούτου.

Ὅπωςδήποτε, ὅμως, ἄς μᾶς ἐπιτραπῆ νά τονίσωμεν, ἐν συντομίᾳ, ὅτι ὁ Ἅγιος Νεόφυτος ὁ Ἐγκλειστος (1134 ± 1220 μ.Χ) ἀποτελεῖ μίαν ἀπό τᾶς πλέον πολυσχιδεῖς καί πολυμόρφους φυσιογνωμίας τοῦ κυπριακοῦ ἀγιολογίου. Ἀναφέρομεν χαρακτηριστικῶς ὅτι πέραν τοῦ θεολογικοῦ του ζήλου, τῆς ἐναρέτου ἀσκητικῆς του ζωῆς καί τῆς ὅλης γενικῶς ἀγιότητος του, ὁ Ἅγιος Νεόφυτος ὑπῆρξεν ὁ πολυγραφώτατος συγγραφεύς τοῦ 12^{ου} αἰῶνος.

Ὁ ἴδιος ὁ Κάρολος Κρουμβάχερ συγκαταλέγει τόν Ἅγιον Νεόφυτον, μαζί μέ τόν Εὐστάθιον Θεσσαλονίκης καί τόν Μιχαήλ Ἀκομινάτον, εἰς τήν τριάδα τῶν πλέον σπουδαίων ρητόρων καί λογίων τοῦ 12^{ου} αἰῶνος. Ὑπογραμμίζομεν, ἐπίσης, ὅτι τά δεκαεξέ συγγράμματά του, τά ὁποῖα «*χάριτος Πνεύματος Ἁγίου*» συνέγραψεν, ἐνδιαφέρουν ἄμεσα ὄχι μόνον τήν Θεολογίαν καί τήν Ἐκκλησίαν, ἀλλά καί τήν Ἱστορίαν καί τόν Πολιτισμόν μας. Διά τοῦτο καί ὅλα ἀποτελοῦν σπουδαίαν καί ἀστείρευτον πηγὴν ἀφ' ἑνός μὲν πνευματικῆς μελέτης καί περισυλλογῆς, ἀφ' ἑτέρου δέ ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης καί ἀναζητήσεως. Κατά συνέπειαν, εὐλόγως προσβλέπομεν καί προσδοκοῦμεν ὅτι καί τό ἀρχόμενον σήμερον Α' Διεθνές Συνέδριον θά ἀποβῆ λίαν χρήσιμον εἰς τήν προαγωγήν τῆς θεολογικῆς, καί γενικώτερον τῆς ὅλης ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης καί μελέτης, ἢ ὁποῖα ἀφορᾷ εἰς τόν Ἅγιον Νεόφυτον, καί εὐρύτερον εἰς τήν Ἱστορίαν, τήν Θεολογίαν καί τόν Πολιτισμόν τῆς ὑπὸ ἐπισκόπησιν χρονικῆς περιόδου.

Δέν ἀμφιβάλλομεν ὅτι αἱ διάφοροι Εἰσηγήσεις καί Ἀνακοινώσεις, αἱ ὁποῖαι θά παρουσιασθοῦν ἐνώπιον τοῦ περιπύστου τούτου Διεθνοῦς Συνεδρίου, ἀκόμη δέ καί ἡ ἀνταλλαγή ἐπιστημονικῶν ἀπόψεων, θέσεων, σκέψεων, ἰδεῶν καί ἐμπειριῶν μεταξύ τῶν Συνέδρων, θά ἀποτελέσουν οὐσιώδη συμβολήν εἰς τήν ὑλοποίησιν τῶν ὑψηλῶν στόχων του.

Θερμῶς εὐχαριστοῦμεν τὴν Ἐπιτροπὴν τῶν διακεκριμένων Καθηγητῶν, ἡ ὁποία μετὰ πολλοῦ ζήλου καὶ ἀγάπης ἀνέλαβε καὶ ἔφερεν εἰς αἴσιον πέρας τὸ ἀνατεθέν εἰς αὐτὴν ἔργον, δηλαδὴ τῆς κριτικῆς ἐκδόσεως τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἁγίου Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλείστου.

Θερμῶς εὐχαριστοῦμεν, ἐπίσης, καὶ ὅλους τοὺς ἐκλεκτοὺς καὶ διακεκριμένους Εἰσηγητάς, καὶ γενικῶς τοὺς καθ' οἷονδήποτε τρόπον κοπιάσαντας καὶ μοχθήσαντας διὰ τὴν πραγματοποίησιν εἰς τὴν νῆσόν μας ἑνὸς τόσοσιν σπουδαίου καὶ σημαντικοῦ Διεθνοῦς Συνεδρίου.

Ἰδιαιτέρως καλωσορίζομεν εἰς Κύπρον ὅλους ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἔσπευσαν νὰ ἔλθουν ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν καὶ διὰ τῶν εἰσηγήσεων, ἀλλὰ καὶ δι' ὅλης τῆς ἄλλης ἐνεργοῦ συμμετοχῆς των, νὰ συμβάλουν εἰς τὴν ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἐπιτυχίαν τοῦ Συνεδρίου. Πρὸς ἅπαντας τούτους εὐχόμεθα εὐχάριστον καὶ καρποφόρον τὴν ἐδῶ ὀλιγοήμερον παραμονὴν των.

Διὰ τῶν ὀλίγων καὶ συντόμων τούτων σκέψεών μας, ἐπιδαψιλεύομεν πρὸς ὅλους ἐσᾶς, τοὺς ἀγαπητοὺς μας Συνέδρους, τὰς εὐλογίας τῆς Ἐκκλησίας μας, εὐχόμενοι πᾶσαν, παρὰ τοῦ Ἀναστάσιου Χριστοῦ, ἐπιτυχίαν εἰς τὸ Συνέδριον, διὰ τῶν πρεσβειῶν τοῦ Ἁγίου Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλείστου. Εὐχαριστοῦμεν.

Ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ Κύπρου,
τῇ 22^ᾳ Ἀπριλίου 2009.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ
του Προέδρου της Δημοκρατίας
κ. Δημήτρη Χριστόφια
στο Α' Διεθνές Συνέδριο της Ιεράς Βασιλικής και
Σταυροπηγιακής Μονής Αγίου Νεοφύτου με θέμα :
Άγιος Νεόφυτος ο Έγκλειστος
Ιστορία-Θεολογία-Πολιτισμός
Τετάρτη, 22 Απριλίου 2009, ώρα 6.00 μ.μ.
Ξενοδοχείο Coral Beach, Πάφος

Ο Άγιος Νεόφυτος ο Έγκλειστος, ο οποίος κατέχει μια εξέχουσα θέση στο αγιολόγιο της Κυπριακής Εκκλησίας, είναι ταυτόχρονα ένας από τους σημαντικότερους εκπροσώπους της μεσαιωνικής κυπριακής γραμματείας, με ένα πολυσήμαντο έργο, που αποτελεί μοναδική θεολογική και ιστορική πηγή για κάθε ενδιαφερόμενο μελετητή.

Τα 16 συγγράμματά του, από τα οποία διασώζονται εννέα, αποτελούν μέρος της πλούσιας πνευματικής κληρονομιάς του τόπου μας, στην οποία θα πρέπει να καταφεύγουμε όλοι εμείς οι μεταγενέστεροι, που χρειαζόμαστε καθημερινά ερείσματα και αντιστύλια πνευματικά, για να ανταπεξέλθουμε με επιτυχία στις προκλήσεις και τις απαιτήσεις της σύγχρονης εποχής.

Η αξιόλογη αυτή πνευματική παρακαταθήκη του Αγίου Νεοφύτου, που καλύπτει ένα ευρύ φάσμα θεμάτων και προβληματισμών για την ιστορία, τη θεολογία και τον

πολιτισμό της μεσαιωνικής Κύπρου γενικότερα, αναδεικνύεται και καταξιώνεται σήμερα με τη κριτική έκδοση των συγγραμμάτων του, την οποία ανέλαβε και ολοκλήρωσε πρόσφατα η Ιερά και Σταυροπηγιακή Μονή Αγίου Νεοφύτου.

Αξίζουν θερμά συγχαρητήρια στον Ηγούμενο της Μονής Θεοφιλέστατο Επίσκοπο Χύτρων κ. Λεόντιο και σε όλη την Αδελφότητα, τόσο για την πρωτοβουλία τους να προχωρήσουν στην κριτική έκδοση των συγγραμμάτων του ιδρυτή της Μονής Αγίου Νεοφύτου του Εγκλείστου, όσο και για τη διοργάνωση του Α' Διεθνούς Συνεδρίου με θέμα « Άγιος Νεόφυτος ο Έγκλειστος, Ιστορία, Θεολογία, Πολιτισμός.

Πρόκειται πράγματι για ένα ιστορικό συνέδριο πενθήμερης διάρκειας, το οποίο θα δώσει την ευκαιρία σε όλους τους συνέδρους, να πληροφορηθούν, να μάθουν και να ενδιατρίψουν στο πολυσχιδές έργο του Αγίου Νεοφύτου, το οποίο αγκαλιάζει ένα ευρύτατο και εντυπωσιακό φάσμα θεμάτων, όπως σαφώς διαφαίνεται και μέσα από την πληθώρα των εισηγήσεων που θα κατατεθούν.

Τα φυσικά φαινόμενα της Κύπρου, ο μοναχισμός, οι αρχές της ιεραποστολής, τα αγιολογικά κείμενα, η ερμηνεία της Καινής Διαθήκης, οι εσχατολογικές απόψεις του Αγίου

Νεοφύτου, η Τυπική του Διαθήκη, η δογματική του διδασκαλία, η παιδεία και οι ιστορικές του αναφορές, η λογοτεχνικότητά της γραφής και η θέση που κατέχει στη νεοελληνική λογοτεχνία το έργο του είναι μόνο μερικά ενδεικτικά θέματα που θα απασχολήσουν το Α' Διεθνές συνέδριο, το οποίο είμαι βέβαιος ότι θα αποτελέσει μια σημαντική συμβολή στην περαιτέρω μελέτη και εμβάθυνση στο έργο του Αγίου Νεοφύτου του Εγκλείστου.

Καλωσορίζω και συγχαίρω όλους τους εκλεκτούς εισηγητές, ιεράρχες, πανεπιστημιακούς καθηγητές και άλλους και τους ευχαριστώ εκ μέρους της κυπριακής πολιτείας για τη συμμετοχή τους στο αξιόλογο αυτό συνέδριο, το οποίο καταξιώνει με το κύρος και την εμβρίθεια που τους διακρίνει. Θα ήθελα ταυτόχρονα να σας διαβεβαιώσω ότι η Κυπριακή Πολιτεία θα συνεχίσει να στηρίζει με κάθε δυνατό τρόπο παρόμοια συνέδρια, εκδηλώσεις και δραστηριότητες που συμβάλλουν στη μελέτη και την ανάδειξη σημαντικών έργων της πνευματικής και πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Συγχαίρω τέλος τη Συντονιστική Επιτροπή Έκδοσης των συγγραμμάτων του Αγίου Νεοφύτου, όπως επίσης και το Πανεπιστήμιο Νεάπολης Πάφου, που είναι αρωγός στη διοργάνωση του Συνεδρίου, και εύχομαι κάθε επιτυχία στις εργασίες σας, με τη βεβαιότητα ότι μέσα από τις πολύ

ενδιαφέρουσες επιστημονικές και άλλες εισηγήσεις που θα ακουστούν και τις συζητήσεις που θα ακολουθήσουν, θα εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα και πορίσματα.

Τελειώνοντας θα ήθελα να απολογηθώ για το γεγονός ότι λόγω έκτακτης ανάγκης είμαι υποχρεωμένος να αποχωρήσω από τις εργασίες του Συνεδρίου.

(Το χαιρετισμό διάβασε ο Υπουργός Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, δρ Μιχάλης Πολυνείκη Χαραλαμπίδης)

**Χαιρετισμός του Υπουργού Παιδείας κ. Ανδρέα Δημητρίου
στο Α' Διεθνές Συνέδριο της Ιεράς Μονής Αγίου Νεοφύτου
με την ευκαιρία της κριτικής έκδοσης των Απάντων
του Αγίου Νεοφύτου, στην Πάφο**

Η διοργάνωση συνεδρίων και σεμιναρίων με θεματικό επίκεντρο την πολιτιστική μας παράδοση και κληρονομιά, στην οποία εξέχουσα θέση κατέχει η θρησκευτική και η ευρύτερη κυπριακή γραμματεία, είναι μια επιτακτική αναγκαιότητα για όλους εμάς τους μεταγενέστερους. Εμείς καλούμαστε να κτίσουμε το αύριο της πατρίδας μας έχοντας ως στέρεα αντιστύλια και ερείσματα τα έργα και τα επιτεύγματα αυτής της παράδοσης, την οποία θα πρέπει να τιμούμε και να αναδεικνύουμε με κάθε ευκαιρία.

Μέσα σε αυτά τα πλαίσια θεωρώ ιδιαίτερα σημαντικό το σημερινό συνέδριο που διοργανώνει η Ιερά και Σταυροπηγιακή Μονή Αγίου Νεοφύτου με την ευκαιρία της κριτικής έκδοσης των Απάντων του Αγίου.

Πρόκειται για ένα ιστορικό για τον τόπο μας συνέδριο, στο οποίο οι σύνεδροι θα έχουν την ευκαιρία της ενημέρωσης και της πληροφόρησης για το έργο του Αγίου Νεοφύτου του Εγκλείστου, ο οποίος έζησε στο νησί μας το 12ο αιώνα ως μοναχός και μας κατέλιπε ένα πολυσήμαντο έργο στο χώρο της κυπριακής μεσαιωνικής ιστοριογραφίας, της χρονογραφίας και της βυζαντινής υμνολογίας.

Εκφράζω τα πιο θερμά μου συγχαρητήρια στον ηγούμενο της Ιεράς Μονής Αγίου Νεοφύτου Χύτρων Λεόντιο για την πρωτοβουλία της Μονής να προχωρήσει στην κριτική έκδοση των σωζόμενων συγγραμμάτων του Αγίου Νεοφύτου του Εγκλείστου, τα οποία αποτελούν μια σημαντική κατάθεση στην Ιστορία, τη Θεολογία και τον Πολιτισμό μας.

Συγχαίρω επίσης τον Πρόεδρο της Συντονιστικής Επιστημονικής Επιτροπής κ. Χρίστο Οικονόμου και όλα τα μέλη που ανέλαβαν το πολύμοχθο έργο της κριτικής έκδοσης και όλους γενικά τους συντελεστές της πραγμάτωσης της μεγαλεπήβολης αυτής προσπάθειας, που άρχισε από το 1995 και ολοκληρώθηκε πρόσφατα, 14 χρόνια μετά. Ως αποτέλεσμα της επίπονης αυτής επιστημονικής έρευνας και εργασίας το πολυσχιδές συγγραφικό έργο του Αγίου Νεοφύτου του Εγκλείστου, ο οποίος θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους λόγιους και εκκλησιαστικούς συγγραφείς του 12ου αιώνα, γίνεται πλέον κτήμα κοινό, συγκεντρωμένο σε έξι πολυτελείς τόμους.

Καλωσορίζω τέλος και συγχαίρω τους 40 και πλέον επιστήμονες οι οποίοι θα καταθέσουν εισηγήσεις στο συνέδριο για το έργο του Αγίου Νεοφύτου του Εγκλείστου, μέσα από τις οποίες είμαι βέβαιος ότι θα αναδειχθεί με τον καλύτερο τρόπο το σημαντικό συγγραφικό έργο του Αγίου και θα δοθεί ταυτόχρονα η ευκαιρία για μια γόνιμη συζήτηση μεταξύ όλων των συνέδρων.

Με αυτές τις σκέψεις χαιρετίζω το Συνέδριο, συγχαίρω και πάλι τους διοργανωτές και εύχομαι κάθε επιτυχία στις εργασίες σας.

Α' Διεθνές Συνέδριο

«Άγιος Νεόφυτος ὁ Ἐγκλειστος,

Ἱστορία – Θεολογία - Πολιτισμός»

Ἐπισκόπου Χύτρων κ. Λεοντίου

Χαιρετισμός καί κήρυξη ἐργασιῶν

Μακαριώτατε,

Σεβασμιώτατοι καί Θεοφιλεστάτοι Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς

Ἐντιμε κ. Ὑπουργέ,

Κύριοι Βουλευτές,

Κύριοι Δήμαρχοι,

Ἀγαπητοί Σύεδροι

Ἐκλεκτοί Προσκεκλημένοι,

Κυρίες καί κύριοι,

Χριστός Ἀνάστη!

Μέ πολλή χαρά καί βαθιά συγκίνηση χαιρετίζω σήμερα τό Α' Διεθνές Συνέδριο γιά τόν Ἅγιο μας, τόν Ἅγιο Νεόφυτο τόν Ἐγκλειστο. Καί ἀρχίζοντας τό χαιρετισμό μου, θά τολμήσω νά δανεισθῶ τή φράση του Κυρίου, στή γνωστή Ἀρχιερατική Του Προσευχή, τήν ὁποία ἀπηύθυνε πρὸς τόν Θεό Πατέρα λίγο πρὶν ἀπό τό Πάθος του: «Τό ἔργον ἐτελείωσα ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω». Τούς ἴδιους λόγους ἀπευθύνουμε καί ἐμεῖς πρὸς τόν μεγάλο αὐτό Πατέρα τῆς Ἐκκλησίας μας καί προσάτη Ἅγιο τῆς Μονῆς μας, μέ τήν εὐκαιρία τῆς ὀλοκλήρωσης τῆς κριτικῆς ἔκδοσης ὅλων τῶν διασωθέντων

συγγραμμάτων του. Μέσα στην αναστάσιμη αυτή περίοδο της Διακαινησίμου εβδομάδας μᾶς πλημμυρίζει ἡ πρόσθετη χαρά, καθόσον ἔχουμε πλέον στά χέρια μας τό πολύτιμο συγγραφικό ἔργο «τοῦ πρεσβυτέρου μοναχοῦ καί ἐγκλείστου» Ἁγίου Νεοφύτου.

Ὑστερα ἀπό πολύ κόπο, ἐκλεκτοί Πανεπιστημιακοί καθηγητές, μέ ὑψηλό αἶσθημα ἐπιστημονικῆς εὐθύνης, σέ συνεργασία μέ τή Μονή μας, ἐξέδωσαν σέ ἕξι καλαίσθητους τόμους τήν πνευματική παρακαταθήκη τοῦ Ἁγίου μας. Τούς εὐχαριστοῦμε ἀπό τά βάθη τῆς καρδιάς μας καί τούς εὐγνωμονοῦμε. Εὐχόμεθα στόν Ἀναστάνα Κύριο νά τούς ἀνταποδίδει, διά τῶν πρεσβειῶν τοῦ Ἁγίου μας, ἀφειδώλευτα τίς εὐλογίες Του. «Φωνή βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ», «φωνή ὑδάτων πολλῶν». Οἱ χειμαρρώδεις λόγοι τοῦ Ἁγίου ἀπό τήν ἔρημο τῆς Ἐγκλείστρας μποροῦν πλέον νά γίνουν γνωστοί σ' ὅλα τά μήκη καί πλάτη τῆς γῆς.

Θέλω νά ὑπογραμμίσω ὅτι ὁ ἅγιος Νεόφυτος, ἂν καί ταπεινῆς καταγωγῆς, δέν ἦταν ἕνα τυχαῖο πρόσωπο, δέν ἦταν ὡς «εἷς ἐξ ἡμῶν». Ἦταν ἕνα ἐκλεκτό σκεῦος, ἕνα «ὄργανον» τοῦ Παναγίου Πνεύματος, κατακοσμημένο μέ τά «μυρίπνοα ἄνθη» τῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν, ἕνας ἀγωνιστής τῆς πίστεως, πού συνεχίζει καί σήμερα νά στηρίζει καί νά παιδαγωγεῖ κατά Χριστόν τόν λαό του Θεοῦ. Ἦλθε, νομίζω, στην κατάλληλη στιγμή, λίγο πρίν τήν πτώση τῆς Κύπρου στους Σταυροφόρους, ὅποτε καί ἄρχισαν τά δισεκτα χρόνια γιά τό νησί μας, πού ἔμελλε, δυστυχῶς, νά κρατήσουν μέχρι τίς μέρες μας. Ἐτεροδόξοι καί ἀλλόπιστοι κατακτητές ἐπέφεραν δεινά καί διῆλθαν πολλές μεθόδους, προκειμένου νά διαστρέψουν ἢ νά ἐξαφανίσουν τήν ὀρθόδοξη πίστη. Ἡ πρόνοια ὅμως τοῦ Θεοῦ

ἀνέδειξε ἕναν ἀγράμματο ἄνδρα μέ ταπεινή καταγωγή σέ ἕνα πνευματικό φάρο, πού κατηύγασε καί μυσταγώγησε τόν χριστιανικό λαό τῆς ἰδιαίτερῆς του πατρίδας. Ὁ ἅγιος Νεόφυτος εἶπε τό «ναί» στόν Θεό καί αἰχμαλωτίσθηκε ἀπό Αὐτόν καί ἔτσι ἔδειξε τήν ὁδó τῆς πραγματικῆς ἐλευθερίας στίς ἐπερχόμενες γενεές τῶν ὑποδούλων ὀρθοδόξων Κυπρίων. Ὅχι μόνον τά τάγματα τῶν μοναχῶν, ἀλλά καί οἱ ἀπλοϊκοί εὐσεβεῖς χριστιανοί, ἀγάπησαν ἔκτοτε τόν Ἅγιο καί τόν εἶχαν ὡς πρότυπο, ὡς ἕνα φωτεινό παράδειγμα ἐλευθερίας καί πνευματικότητας. Σεμνύνεται ἡ Μονή τῆς **Ἐγκλείστρας** γιατί ὁ ἅγιος Νεόφυτος μέ τή ζωή καί τό ἔργο του ἀναδείχθηκε σέ «καύχημα καί κλέος» τῆς ὀρθόδοξης Κύπρου καί κατέκτησε ἐπάξια ὑψηλότατο βᾶθρο ἀνάμεσα στούς Θεοφόρους Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας.

Οἱ πνευματικές του ὑποθήκες ἀπευθύνονται στήν οἰκουμενική Ἐκκλησία καί καλύπτουν ἕνα εὐρύ πεδίο ἐκφάνσεων τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καί κοινωνικοῦ βίου. Ὁ ἅγιος Νεόφυτος ὑποδεικνύει τήν ὁδó τῆς ἐκκλησιαστικότητας, κατ' ἀρχή στούς μοναχοὺς καί στή συνέχεια σέ ὅλους τοὺς πιστοὺς. Ἐπιμένει στήν ἀποταγή ἀπό τά ἐγκόσμια, στήν ἀκτημοσύνη, στήν ἀποφυγή τῆς ὑπεροψίας πού γεννᾷ ἡ ἐξουσία, στήν συμμόρφωση πρὸς τίς ἐκκλησιολογικές ἀρχές πού ἔθεσαν οἱ ἱεροὶ κανόνες, στή νήψη, στήν ἐγκράτεια ἀπό τά πάθη, στήν ἀδιάλειπτη προσευχή, στήν εὐτακτη τέλεση τῶν ἰ. ἀκολουθιῶν, στή φιλαδελφεία, στήν ἀγάπη πρὸς τοὺς ἀγίους, στή συνεχῆ μελέτη τοῦ εὐαγγελικοῦ λόγου, στή διασφάλιση τῆς ὀρθόδοξης ἰδιοπροσωπίας τῶν Κυπρίων. Ὁ λόγος του ἦταν καί παραμένει ἐπίκαιρος, ἂν λάβουμε μάλιστα υπόψη τίς παραπλήσιες δυσμενεῖς καταστάσεις πού κατέτρουχαν καί τότε καί συνεχίζουν καί σήμερα να

κατατρώχουν τήν Ἐκκλησία καί τήν Πολιτεία τῆς Κύπρου. Ὁ ἅγιος Νεόφυτος ἦταν ἔγκλειστος σέ μία σπηλιά γιά περισσότερα ἀπό πενήντα χρόνια καί ἀπό ἐκεῖ ἀφουγκραζόταν τά προβλήματα τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ καί ἔδινε πρόσφορο καί ἀποτελεσματικό λόγο πρὸς τοὺς ἐμπλεκομένους σέ αὐτά. Στὴν πομπή πρὸς καί ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, ὁ Ἅγιός μας, συμπορευόμενος, προηγουμένων τῶν χορῶν τῶν ἀγγέλων, τῶν πολυομμάτων Χερουβίμ καί τῶν ἑξαπτερῶν Σεραφείμ, ἐν δόξῃ καί λαμπρότητι πολλῇ, ἀναπέμπει τὴν ἀέναη δοξολογία πρὸς τὸν Θεό καί κράζει, τώρα πλέον ὡς «εἷς ἐξ ἡμῶν», τίς ἱκετηρίους δεήσεις γιά τὴν ποιμνὴ του καί τὸν λαό τῆς Κύπρου. Νοιώθουμε τὴν παρουσία του, αἰσθανόμεθα τὴν ἀγάπη του, ἐντροφεῖμε στίς ἐντολές του καί θέλουμε νὰ διαδώσουμε τοὺς πνευματικούς του λόγους, γιά νὰ ἀκουστοῦν ἀπὸ ὅλους, ἐγγραμμάτους καί μὴ, σοφούς καί ἀσόφους.

«Σέ ἓναν κόσμο πού παραμορφώνεται ἀπὸ τὴν ιδιοτέλεια καί τὴ βία, τὴν ἀποξένωση καί τὸν ἐγωκεντρισμό, ἡ μαρτυρία τοῦ Ἁγίου Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλείστου ἀποτελεῖ ἀκόμη μία ὑπόμνηση γιά τὸ βαθύτερο νόημα τῆς ζωῆς· ὑπενθυμίζει ὅτι ἐκεῖνο πού ἀνακαινίζει τὸν ἄνθρωπο καί τὴν κοινωνία εἶναι τὸ χριστιανικὸ ἦθος τῆς αὐτοπροσφορᾶς καί τῆς θυσίας. Τὸ μήνυμά του εὐαγγελίζεται ἓναν καινούργιο κόσμο, ἓναν κόσμο πού ἀνταποκρίνεται θετικά στὴν πρόσκληση ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, κόσμο στὸν ὁποῖο πληροῦται ἡ πείνα καί ἡ δίψα τῶν ἀνθρώπων γιά ἀλήθεια καί ἐλευθερία, ἀξιοπρέπεια καί εἰρήνη.»

Ἡ χάρη τοῦ Θεοῦ ἀξίωσε ἐμένα καί τήν ἀδελφότητά τῆς Μονῆς μας νά δοῦμε περατωμένη τήν κριτική ἔκδοση τῶν πονημάτων τοῦ Ἁγίου μας. Μετά ἀπό μία περίοδο ἑνός περίπου αἰῶνα, κατὰ τήν ὁποία ἐξαγγελόταν τό ἔργο χωρίς ὅμως νά περατώνεται, «ἦλθε τό πλήρωμα τοῦ χρόνου» καί χάρη στήν ἀποφασιστικότητα τῆς Συντονιστικῆς Ἐπιτροπῆς καί στόν κόπο τῶν ἀκαδημαϊκῶν διδασκάλων, ὀλοκληρώθηκε. Καί φθάσαμε σήμερα στό Α' διεθνές συνέδριο, κατὰ τό ὁποῖο θά ἀναπτυχθοῦν τά πορίσματα τῆς ἔρευνας πού προέκυψε ἀπό τήν πολύμοχθη ἔκδοση τῶν συγγραμμάτων τοῦ ἁγίου Νεοφύτου.

Αἰσθάνομαι τήν ἀνάγκη νά εὐχαριστήσω ἕνα πρὸς ἕνα τοὺς συντελεστές τοῦ ἔργου, εὐχόμενος τά ὀνόματά τοὺς νά ἀκουστοῦν ἀπό τόν Θεό καί νά ἐγγραφοῦν, διά τῶν εὐχῶν τοῦ Ἁγίου, «ἐν βίβλω ζωῆς». Κατ' ἀρχήν εὐχαριστῶ τά μέλη τῆς Συντονιστικῆς Ἐπιτροπῆς, καθηγητές κ.κ. Νικόλαο Ζαχαρόπουλο, Ἰωάννη Καραβιδόπουλο, Χρήστο Οἰκονόμου καί τόν ἀείμνηστο καθηγητή Δημήτριο Τσάμη. Εὐχόμαι ὁ Θεός νά ἀναπαύσει τήν ψυχή αὐτοῦ καθώς καί τοῦ μακαριστοῦ Δημητρίου Σοφianoῦ, ἐκδότη Λόγων τοῦ Ἁγίου, «ἐν χώρᾳ ζώντων», ἐκεῖ «ὅπου ἐπισκοπεῖ τό φῶς τοῦ προσώπου Του» καί συναναπαύεται ὁ Ἅγιός μας. Στή συνέχεια εὐχαριστῶ τοὺς ἐκδότες καθηγητές: Ἰωάννη Στεφανή, Βασίλειο Κατσαρό, Παναγιώτη καί Ἀλεξάνδρα Σωτηρούδη, Απόστολο Καρπόζηλο, Θεοχάρη Δετοράκη, Βασίλειο Ψευτογκᾶ, Νίκη Παπατριανταφύλλου-Θεοδωρίδου, Κώστα Κωνσταντινίδη καί Θεόδωρο Γιάγκου. Ἐπίσης εὐχαριστῶ τοὺς καθηγητές πού ἐργάσθηκαν γιά τόν ἐντοπισμό τῶν βιβλικῶν χωρίων Ἰωάννη Γαλάνη, Δημήτριο Καϊμάκη καί Μιλτιάδη Κωνσταντίνου

καθώς και τόν διορθωτή και συντάκτη τῶν εὔρετηρίων Δρ Κωνσταντίνο Σιαμάκη. Στό σημείο αὐτό θεωρῶ χρέος μου νά μνημονεύσω και τούς ἀείμνηστους Ἰωάννη Τσικνόπουλο, πού ὀρθά χαρακτηρίσθηκε ὡς ὁ «Πρύτανης των νεοφυτολόγων», και Παῦλο Εγγλεζάκη, οἱ ὁποῖοι μέ τήν ἔρευνα και τίς μελέτες τους προλείαναν τό ἔδαφος τῆς ἔκδοσης. Αἰωνία ἄς εἶναι ἡ μνήμη τους.

Εὐγνώμονες εὐχαριστίες ὀφείλω ὁμως και πρὸς ὄσους συνέβαλαν στήν οργάνωση και πραγματοποίηση τοῦ συνεδρίου αὐτοῦ. Εὐχαριστῶ και καλωσορίζω τά μέλη τῆς Ἐπιστημονικῆς ἐπιτροπῆς και ὄλους τούς συνέδρους· τήν ὀργανωτική ἐπιτροπή και προπάντων τόν στενό μου συνεργάτη και ἀδελφό τῆς Μονῆς μας Ἀρχιμανδρίτη Ἀλέξιο, πού ἦταν, μαζί μέ τόν καθηγητή Χρήστο Οικονόμου, οἱ στυλοβάτες και ἡ ψυχή ὄλης τῆς προσπάθειας· τόν «Ὀμιλο ἐταιρειῶν Λεπτός» και τό Πανεπιστήμιο Νεάπολης, πού εἶναι ἄρωγοί μας, γιά τήν πολύπλευρη συμπαράσταση και βοήθειά τους. Εὐχαριστίες ἀπευθύνω ἐπίσης πρὸς τούς χορηγούς πού στήριξαν ὀικονομικά τό συνέδριό μας, καθὼς και στούς χορηγούς ἐπικοινωνίας· πρὸς τον Πανιερώτατο Μητροπολίτη Κύκκου και Τυλληρίας κ. Νικηφόρο γιά την εὐγενή παραχώρηση της Βυζαντινῆς χωροδίας της Ἱερᾶς Μονῆς Κύκκου, πρὸς τους ἀδελφούς Ἀρχιερεῖς και σ' ὄλους τούς πολιτικούς και πολιτειακούς ἐπισήμους, καθὼς και σ' ὄλους τούς ἐκλεκτούς προσκεκλημένους μας, πού λαμπρύνουν με τήν παρουσία τους τήν εκδήλωσή μας, και σ' ὄσους ἀπηύθυναν χαιρετισμό. Μά πάνω ἀπ' ὄλους εὐχαριστῶ θερμά τόν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπό μας κ.κ. Χρυσόστομο ὁ ὁποῖος, ὡς ἀδελφός και ἡγούμενος τῆς Μονῆς μας, βίωσε και ὁ ἴδιος ἔντονα τό ὄνειρο τῆς ἔκδοσης τῶν συγγραμμάτων

του Αγίου. Τόν εὐχαριστῶ γιά τήν τιμητική του παρουσία καί για τό χαιρετισμό πού ἀπηύθυνε στό συνέδριο, καθώς ἐπίσης γιά τή γενναιόδωρη οικονομική καί ἠθική στήριξη πού μας προσφέρει.

Τελειώνοντας θέλω νά ἐκφράσω τήν ἀπεριόριστη εὐγνωμοσύνη καί τίς θερμές μου εὐχαριστίες πρὸς τόν Ἀναστάνα Κύριο, πού μᾶς αξίωσε νά φθάσουμε στή σημερινή μέρα, καθώς ἐπίσης καί στόν Ἅγιο μας πού μᾶς προσφέρει τή χαρά αὐτή. Καί κηρύσσοντας τήν ἔναρξη τοῦ συνεδρίου ἐπικαλοῦμαι τίς πρεσβεῖες του για ἐπιτυχία τῶν ἐργασιῶν μας.

Διεθνές Συνέδριο Άγιος Νεόφυτος ο Έγκλειστος

Σταθμός για τα Εκκλησιαστικά δρώμενα της Κύπρου

Παγκόσμιο και τεράστιο το ενδιαφέρον

Μια πραγματικά πνευματική πανδαισία βίωσαν τις τελευταίες ημέρες οι μετέχοντες στο Α' Διεθνές Συνέδριο με τίτλο «**Άγιος Νεόφυτος ο Έγκλειστος, Ιστορία - Θεολογία - Πολιτισμός**», το οποίο διοργάνωσε η Ιερά Βασιλική και Σταυροπηγιακή Μονή Αγίου Νεοφύτου και αναφερόταν στον πολυγραφότατο ασκητή και ιδρυτή της αγίας Εγκλείστρας και πολιούχο άγιο της ομώνυμης Μονής του, αλλά και της Κύπρου όλης.

Αντικείμενο του συνεδρίου, όπως καταφαίνεται και από τον τίτλο του, είναι το πρόσωπο και το έργο του «καυχήματος» όλης της Κύπρου, του Αγίου Νεοφύτου, του πολυγραφότατου μοναχού, ο οποίος οφείλει την προσωνυμία του «Έγκλειστος» στην σπηλιά την οποία λάξεψε ο ίδιος στο χωριό Τάλα της Πάφου και εντός της έζησε έγκλειστος για 60 χρόνια ως ασκητής, μοναχός και συγγραφέας.

Αφορμή για την πραγματοποίηση αυτού του Συνεδρίου είναι η ολοκλήρωση της κριτικής εκδόσεως των διασωθέντων Συγγραμμάτων του Αγίου Νεοφύτου, ένα έργο που, με τις φιλότιμες προσπάθειες τόσο των μελών της Συντονιστικής Επιστημονικής Επιτροπής Έκδοσης όσο και των υπόλοιπων επιστημονικών συνεργατών, γίνεται πλέον προσιτό τόσο στη διεθνή επιστημονική κοινότητα όσο και στον ευσεβή λαό του Θεού.

Ο μεγάλος αριθμός εισηγήσεων, φαινόμενο πρωτόγνωρο για το μαρτυρικό νησί μας, με τη συμμετοχή ακαδημαϊκών και επιστημόνων διεθνούς κύρους, όπως ήταν η πρύτανης του πανεπιστημίου της Σορβόννης Ελένη Γλύκατζη – Αρβελέρ, το μέλος της Ακαδημίας Αθηνών κ. Νίκος Κονομής, που κάλυψαν όλο το φάσμα της θεματικής, που αφορούσε στην προσωπικότητα και το έργο του Αγίου Νεοφύτου, αποτέλεσε μια εξαιρετική εμπειρία για το κοινό της Κύπρου και έφεραν στο επίκεντρο του θεολογικού και επιστημονικού ενδιαφέροντος τη μεγάλη πατερική μορφή του Αγίου Νεοφύτου του Έγκλειστου, συμβάλλοντας στην επιστροφή στις ρίζες και στην πολιτιστική μας παράδοση.

Σύμφωνα με τους διοργανωτές, το Συνέδριο αυτό, ήταν το αποκορύφωμα της συλλογικής και επίπονης προσπάθειας που ολοκληρώθηκε, με τη συμπλήρωση της κριτικής έκδοσης των διασωθέντων συγγραμμάτων του Αγίου. Πρέπει να υπογραμμισθεί ότι η ολοκλήρωση της κριτικής έκδοσης των συγγραμμάτων του, χαρακτηρίζεται ως ένα από τα μεγαλύτερα ιστορικά γεγονότα και σταθμός για την Εκκλησία της Κύπρου, αλλά και ολόκληρη την Ορθοδοξία.

Πέρα από την λαμπρότητα των επιστημονικών εισηγήσεων, το Συνέδριο αυτό καινοτόμησε με την παροχή της δυνατότητας σε μεγάλο αριθμό ενδιαφερομένων να μετάσχει στο Συνέδριο και να

παρακολουθήσει τις εργασίες του, ένας αριθμός μη ευκαταφρόνητος, από όλα τα μήκη και τα πλάτη του κόσμου, μέσω του διαδικτύου. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι το εγχείρημα αυτό είναι κάτι που επιχειρείται για πρώτη φορά στην Κύπρο. Σ' αυτό το σημείο πρέπει να εξαρθεί η καταλυτική παρέμβαση και αποδοχή της πρότασης για άμεση μετάδοση των εργασιών του συνεδρίου μέσω του διαδικτύου από τον πρόεδρο της οργανωτικής επιτροπής Αρχιμανδρίτη Αλέξιο Εγκλειστριώτη, ο οποίος κινείται, συμμετείχε και συντόνιζε δυναμικά τις εργασίες του διεθνούς αυτού εγχειρήματος.

Ο ηγούμενος της Μονής, Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Χύτρων κ. Λεόντιος, αλλά και η αδελφότητα της Μονής σε συνεργασία με την Επιστημονική Συντονιστική Επιτροπή, αλλά και όλους τους επιστημονικούς συνεργάτες της έκδοσης, προχωρούν σε ένα σημαντικό βήμα, τη διάδοση δηλαδή του έργου του Αγίου Νεοφύτου στα ευρύτερα στρώματα του λαού, με τη νεοελληνική μετάφραση των έργων Του. Μια προσπάθεια που ξεκίνησε ήδη και που αναμένεται να ολοκληρωθεί σε 3 - 4 χρόνια. Η μετάφραση αυτή θα συνοδεύεται με σχόλια ιστορικά, θεολογικά, κοινωνικά, φιλολογικά κ.ά., συμβάλλοντας έτσι στην πληρέστερη κατανόηση των έργων του Αγίου Νεοφύτου. Σύμφωνα με τον πρόεδρο της οργανωτικής επιτροπής του Συνεδρίου Αρχιμανδρίτη Αλέξιο Εγκλειστριώτη, αναμένεται να εκδοθούν 12 περίπου συνολικά τόμοι, οι οποίοι θα μεταφραστούν στα Αγγλικά και Ρωσικά, καθιστώντας έτσι το έργο του Αγίου Νεοφύτου προσιτό και στη διεθνή επιστημονική κοινότητα, αλλά και για να ικανοποιήσει τις σύγχρονες πνευματικές αναζητήσεις του ευρύτερου Ορθόδοξου κόσμου και όχι μόνο.

Οι εργασίες του Συνεδρίου

Κατά την εναρκτήρια συνεδρία, απηύθυναν χαιρετισμούς ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Χρυσόστομος, ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου Νεάπολης Πάφου, ο Ακαδημαϊκός Νίκος Κονομής ως εκπρόσωπος της Ακαδημίας Αθηνών και ο καθηγητής κ. Νίκος Ζαχαρόπουλος, εκπρόσωπος της συντονιστικής επιτροπής των συγγραμμάτων του Αγίου Νεοφύτου.

«Είμεθα βέβαιοι ότι μέσα από τις εργασίες του Συνεδρίου τούτου», αναφέρει ο Μακαριώτατος, «θα καταδειχθούν και θα επιμαρτυρηθούν δι' ακόμη μίαν φοράν η τεραστία προσφορά του Αγίου Νεοφύτου και της ομωνύμου του Ιεράς Μονής, και γενικώτερον το πολυσήμαντο έργον των Ιερών μας Μονών καθ' όλην την μακραίωνα θρησκευτική και εθνική ιστορική πορεία του Κυπριακού Ελληνισμού. Αρκεί να υπενθυμίσουμε ότι αι Ιεραί μας Μοναί, και γενικώτερον η Εκκλησία μας, είναι εκείναι αι οποίαι διέσωσαν και διεφύλαξαν τόσον την Ορθόδοξο, όσον και την Ελληνική ταυτότητα του μαρτυρικού μας λαού».

Ο Κύπρου Χρυσόστομος ανέφερε ακόμη ότι «το αρχόμενο, όμως, σήμερον Συνέδριο καταδεικνύει και επιμαρτυρεί ότι και εις τας ημέρας μας σπουδαία και σημαντική είναι η αποστολή των Ιερών μας Μονών. Και τούτο διότι αυταί, και πέραν όλης της άλλης εκκλησιαστικής προσφοράς των, συντηρούν επί πλέον με υψηλό αίσθημα ευθύνης - πράγμα πολύ σημαντικό- και την Κιβωτό των ιερών και των οσίων μας,

δηλαδή και της πατρώας μας Ορθοδόξου Χριστιανικής πίστεως, αλλά και της ιστορικής, θεολογικής και πολιτιστικής μας παραδόσεως και κληρονομιάς, Αποτελούν, έτσι, σπουδαίως πνευματικός εστίας, οι οποίες θεωρούνται τόσο χρήσιμοι και αναγκαίοι εις την τόνωση και εις την ενίσχυση και της θρησκευτικής πίστεως, αλλά και του εθνικού φρονήματος του λαού μας».

Την έναρξη των εργασιών του συνεδρίου κήρυξε ο Επίσκοπος Χύτρων Λεόντιος, ενώ το συνέδριο χαιρέτισε εκ μέρους του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας ο Υπουργός Γεωργίας Μιχάλης Πολυεικής και εκ μέρους του Υπουργού Παιδείας ο Α' Λειτουργός Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας κ. Μιχάλης Λοϊζίδης.

«Σε ένα κόσμο που παραμορφώνεται από την ιδιοτέλεια και τη βία, την αποξένωση και τον εγωκεντρισμό», υπογράμμισε ο Χύτρων Λεόντιος, «η μαρτυρία του Αγίου Νεοφύτου του Εγκλείστου αποτελεί ακόμη μια υπόμνηση για το βαθύτερο νόημα της ζωής· υπενθυμίζει ότι εκείνο που ανακαινίζει τον άνθρωπο και την κοινωνία είναι το χριστιανικό ήθος της αυτοπροσφοράς και της θυσίας. Το μήνυμά του ευαγγελίζεται έναν καινούργιο κόσμο, έναν κόσμο που ανταποκρίνεται θετικά στην πρόσκληση αγάπης του Θεού, κόσμο στον οποίο πληρούται η πείνα και η δίψα των ανθρώπων για αλήθεια και ελευθερία, αξιοπρέπεια και ειρήνη».

Στον χαιρετισμό του ο Πρόεδρος Χριστόφιας, αφού καλωσόρισε και συνεχάρη όλους τους εκλεκτούς εισηγητές, ιεράρχες, πανεπιστημιακούς καθηγητές και άλλους, τους ευχαρίστησε εκ μέρους της κυπριακής πολιτείας για τη συμμετοχή τους στο αξιόλογο αυτό συνέδριο, «το οποίο καταξιώνουν με το κύρος και την εμπριθεία που τους διακρίνει. Θα ήθελα ταυτόχρονα να σας διαβεβαιώσω», ανέφερε ο κ. Πρόεδρος, «ότι η Κυπριακή Πολιτεία θα συνεχίσει να στηρίζει με κάθε δυνατό τρόπο παρόμοια συνέδρια, εκδηλώσεις και δραστηριότητες που συμβάλλουν στη μελέτη και την ανάδειξη σημαντικών έργων της πνευματικής και πολιτιστικής μας κληρονομιάς».

Εισαγωγικές ομιλίες στην πρώτη μέρα του συνεδρίου έκαναν η Ελένη Γλυκατζή Αρβελέρ, πρύτανης του Πανεπιστημίου της Σορβόνης, με θέμα «Ο Άγιος Νεόφυτος και η Εποχή του» και ο Χρήστος Οικονόμου, πρόεδρος του τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας του ΑΠΘ, με θέμα «Άγιος Νεόφυτος και το Συγγραφικό του έργο».

Την εναρκτήρια τελετή κόσμησαν με την παρουσία τους οι γλυκύφθογοι ιεροψάλτες της Ιεράς Μονής Κύκκου, οι οποίοι ερμήνευσαν Αναστάσιμους Εκκλησιαστικούς ύμνους και ύμνους αφιερωμένους στον τιμώμενο Άγιο Νεόφυτο.

Σταθμός στα θεολογικά γράμματα της Κύπρου και της Ορθόδοξης Εκκλησίας απετέλεσαν οι άριστες εισηγήσεις όλων των διακεκριμένων επιστημόνων συνέδρων, οι οποίοι κατέθεσαν το μέγιστο των δυνάμεών τους και θα καταστούν νέα αφετηρία στις σπουδές για τον Άγιο Νεόφυτο.

Σύμφωνα με τον Πρόεδρο της Επιστημονικής Επιτροπής του Α' Διεθνούς Συνεδρίου της Ιεράς Βασιλικής και Σταυροπηγιακής Μονής του Αγίου Νεοφύτου, καθηγητή κ. Χρήστο Οικονόμου, «η συμμετοχή περί τους πενήντα (50) ειδικούς επιστήμονες νεοφυτολόγους από Ελλάδα, Ευρώπη, Ισραήλ, Σερβία, Κένυα και Κύπρο, θεωρώ πως σύμφωνα με τα

Κυπριακά δεδομένα, τέτοιο συνέδριο, θεολογικό και πολυθεματικό, αυτού του υψηλού επιστημονικού επιπέδου έχει να διεξαχθεί στον τόπο μας εδώ και δεκαετίες. Εξάλλου, τα αποτελέσματά του θα φανούν και στα Πρακτικά, που σύντομα θα ακολουθήσουν και θα αποτελέσουν τη βάση της παραπέρα έρευνας για την προσωπικότητα και το συγγραφικό έργο του Οσίου».

Τελετή λήξης

«Τώρα που ολοκληρώνονται οι εργασίες μας, αγαπητοί Κύριοι σύνεδροι, και θα επιστρέψετε όλοι στις δραστηριότητές σας, παρακαλώ θερμά να κρατήσετε βαθιά στην καρδιά σας την αγάπη μας και στη σκέψη σας άσβεστο το εθνικό πρόβλημα της Κύπρου», τόνισε με έμφαση ο Ηγούμενος της Ιεράς Μονής του Αγίου Νεοφύτου, κλείνοντας τις εργασίες του Συνεδρίου.

«Η νήσος αυτή των αγίων και των ηρωομαρτύρων στενάζει τα τελευταία τριάντα πέντε χρόνια υπό τη στυγνή κατοχική δύναμη του τουρκικού Ατίλα και όσο και αν στη πολιτική σκηνή τα πράγματα ωραιοποιούνται, το γεγονός της κατοχής της μισής σχεδόν πατρίδας μας είναι μια σκληρή πραγματικότητα. Είμαστε έτοιμοι να συμβιβαστούμε με το σύνολο του τουρκικού στοιχείο σε μια λύση βιώσιμη και λειτουργική, που να μας επιτρέπει να ζήσουμε ελεύθερα στον τόπο αυτό. Δεν θα συγκατανεύσουμε, όμως, ποτέ σε ξεπούλημα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μας, ούτε και της πατρίδας μας», τόνισε ο Χύτρων Λεόντιος.

Κατά τη λήξη των εργασιών του Συνεδρίου έψαλλε Πασχαλινούς Ύμνους, ο γνωστός χορός ψαλτών των Αθηνών: «Οι Μαΐστορες της Ψαλτικής Τέχνης», με χοράρχη τον καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Αχιλλέα Χαλδαιάκη. Ο ίδιος βυζαντινός χορός θα ψάλλει στην αυριανή Αρχιερατική Θεία Λειτουργία στην Ιερά Μονή Αγίου Νεοφύτου.

Οι εργασίες του Συνεδρίου ολοκληρώνονται την Κυριακή με Αρχιερατικό Συλλείτουργο, στο οποίο θα προΐσταται ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Κύπρου κ.κ. Χρυσόστομος. Ομιλητής θα είναι ο Ομότιμος Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής Αθηνών κ. Γεώργιος Πατρώνος με θέμα: «Μηνύματα από τον βίο και το έργο του αγίου Νεοφύτου προς τον σύγχρονο κόσμο». Κατά τη Θεία Λειτουργία η Ιερά Μονή παρασημοφόρησε τα μέλη της συντονιστικής Επιτροπής Έκδοσης των Συγγραμμάτων του Αγίου Νεοφύτου.

Λουκάς Α. Παναγιώτου
25 Απριλίου 2009

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Σεβασμιώτατοι
Θεοφιλέστατε Άγιε Καθηγούμενε
Σεβαστό Ιερατείο
Κύριοι Σύνεδροι
Εκλεκτοί προσκεκλημένοι

Με την χάρη του Αναστάντος Χριστού και την βοήθεια του Αγίου μας ολοκληρώσαμε μόλις το Α' Διεθνές Συνέδριο μας. Ένα Συνέδριο που στην αρχή φαινόταν μεγάλης διάρκειας, κάποιοι ίσως το προκρίναμε και ως πιθανά κουραστικό, όμως κύλησε με τόσο ενδιαφέρον που ούτε το καταλάβαμε ότι πέρασαν κι' όλες τέσσερις (4) μέρες. Γι' αυτές τις τέσσερις (4) ημέρες και τις 12 Συνεδρίες κατατέθηκαν 39 εισηγήσεις πέραν των εισαγωγικών που επίσης ήσαν πλήρεις εισηγήσεις. Μετά από όλες αυτές μια πληθώρα Ιεραρχών Εκκλησιαστικών ανδρών, Θεολόγων, κανονολόγων, κλασσικών φιλολόγων, πατρολόγων, ιστορικών και άλλων.

Η ολοκληρωμένη έκδοση των έργων του Αγίου Νεοφύτου του Εγκλείστου από την Ιερά Μονή Αγίου Νεοφύτου και με τη συνεργασία διακεκριμένων επιστημόνων, αποτελεί πλέον την ασφαλή αφετηρία για την πραγματοποίηση διεθνών συνεδριών και συμποσίων, αλλά και αφορμή συγγραφής μελετών και διατριβών τόσο για τον άγιο Νεόφυτο και το έργο του, όσο και για το μοναχισμό στην Κύπρο σε περιόδους δοκιμασίας του Κυπριακού πληθυσμού, όπως υπήρξε η Φραγκοκρατία.

Οι εισηγήσεις κάλυψαν ευρύ φάσμα θεμάτων που απορρέουν από τη μελέτη των έργων του αγίου Νεοφύτου. Η κριτική έκδοση εξασφάλισε στον ερευνητή αλλά και στον απλό μελετητή των έργων αυτών πρόσβαση στις πηγές που ο Έγκλειστος άγιος χρησιμοποίησε, όπως είναι η Αγία Γραφή, πληθώρα χωρίων από την οποία αποδεικνύεται τώρα ότι ο άγιος Νεόφυτος, ο άγιος συγγραφέας χρησιμοποίησε.

1. Η πρώτη από τις εισαγωγικές ομιλίες του κ. Χρήστου Οικονόμου με τίτλο «Ο Άγιος Νεόφυτος και το συγγραφικό του έργο» καταθέτει τη συνολική βιβλιογραφία για το έργο του Αγίου και επιχειρεί τη χρονολόγηση των έργων του κλείνοντας με σύντομη αναφορά στο βίο και την παιδεία του Αγίου Νεοφύτου.

2. Η δεύτερη ομιλία της Ελένης Γλύκαντζη - Αρβελέρ με τίτλο «Ο Άγιος Νεόφυτος και η εποχή του» αναφέρεται στον 12^ο αιώνα που είναι πλούσιος σε ιστορικά γεγονότα που καταλήγουν στην κυρίευση της Πόλης από τους Φράγκους με τις γνωστές συνέπειες για ολόκληρη την Ανατολική Μεσόγειο και την Κύπρο.
3. Στην ανακοίνωση «Μαρτυρίες του Αγίου Νεοφύτου για τα φυσικά φαινόμενα στην Κύπρο ο τ. Πρύτανης Ιωάννης Αντωνόπουλος αντλεί πληροφορία για φυσικά φαινόμενα, όπως λιμοί, σεισμοί κ.λπ. από το έργο του Αγίου, ο οποίος τα θεωρεί ως σημεία θεόσταλτα προκειμένου να συνετίσει τους ανθρώπους και να τους οδηγήσει μακριά από την αμαρτία.
4. Ο καθ. κος Βλάσιος Φειδάς ομότιμος καθηγητής της Θεολογικής Αθηνών της εκκλησιαστικής ιστορίας που διεξήλθε το θέμα: «Η κουρά των Μοναχών και το Μοναχικό Σχήμα». Συγκεκριμένα αναφέρθηκε γενικά για την κουρά των Μοναχών, για την ύπαρξη Μικρόσχημων και Μεγαλόσχημων, για τη θέση της επίσημης Εκκλησίας, καθώς και για τα επικρατούντα στην Εγκλείστρα όπου όλοι ήταν μεγαλόσχημοι.
5. Ο Μητροπολίτης Ταμασού κ Ορεινής κ. Ησαΐας με θέμα: «η Περί Αγίου Πνεύματος Διδασκαλία του εν Αγίοις Πατρός ημών Νεοφύτου του Εγκλείστου». Συγκεκριμένα ο Μητροπολίτης Ησαΐας παρέθεσε αναφορά από τα έργα του Αγίου Νεοφύτου όπου αποδεικνύεται η συνέχεια και η συνέπεια της διδασκαλίας του Αγίου σύμφωνα με τους μεγάλους πατέρες της Εκκλησίας όπου ο Άγιος θεολογεί για το άκτιστο του προσώπου του Αγίου Πνεύματος, διδάσκει την ισοτιμία του με τον Πατέρα και τον Υίο και οριοθετεί την ενότητα της ουσίας τους.
6. Ο Μητροπολίτης Κέννας κ. Μακάριος κάνει μια σύντομη αναδρομή στην ιστορία του Ορθόδοξου μοναχισμού τονίζει τη σημασία της ιεραποστολής και αποδεικνύει ότι ο Άγιος Νεόφυτος πιστεύει ότι η ιεραποστολή αποτελεί αναπόσπαστο και οργανικό τμήμα του Σώματος της Εκκλησίας.
7. Ο κ. Βασίλειος Γιούλτσης στην ανακοίνωση «Θεσμικές κρίσεις και αγιότητα κατά τον Άγιο Νεόφυτο τον Έγκλειστο» αναφέρεται

στην ιδιαίτερη ευαισθησία που επιδεικνύει ο Άγιος στα προβλήματα που δημιουργεί στην τοπική κοινωνία, την Εκκλησία και τη μοναστική ζωή η περίοδος θεσμικών κρίσεων που εμφανίζεται στην Κύπρο του 12^{ου} και 13^{ου} αι.

8. Η ανακοίνωση «Διερεύνηση των κριτηρίων αγιότητας του Οσίου Νεοφύτου στο πλαίσιο της αγιολογίας της μεσοβυζαντινής περιόδου» του Συμεών Πασχαλίδη αναλύει τα κριτήρια που μπορούν να αποτελέσουν τεκμήρια αγιότητας στην περίοδο ακμής του Νεοφύτου.
9. Ο κ. Νίκος Νικολαΐδης δικαιολογεί το χαρακτηρισμό του Αγίου Νεοφύτου ως πατέρα και Διδασκάλου της Καθολικής Εκκλησίας στηριζόμενος σε κριτήρια που αναπτύσσει λεπτομερώς.
10. & 11. Δύο ανακοινώσεις, του κ. Ανδρέα Φυλακτού και του Αρχιμανδρίτη Βενέδικτου Ιωάννου αναφέρονται στη συμβολή του Ιωάννη Τσικνόπουλου και του Βενέδικτου Εγγλεζάκη αντίστοιχα στην έρευνα του έργου του Αγίου Νεοφύτου.
12. Ο κ. Χαράλαμπος Συμεωνίδης αναφέρθηκε σε γραμματικούς τύπους στο έργο του Αγίου των οποίων ο χαρακτηρισμός ως ανελλήνιστων ή βάρβαρων τύπων δεν δικαιολογείται, επειδή οι «ανελλήνιστοι» αυτοί τύποι εμφανίζονται σήμερα ως Κανονικοί τύποι της Κυπριακής.
13. Η κα Άννα Συμεωνίδου ανέλυσε τον όρο κατονομασία με εφαρμογή στον Α' τόμο της πρόσφατης έκδοσης του έργου του Αγίου.
14. Η κα Νίκη Θεοδωρίδη μελετά τον τρόπο σύνθεσης των εγκωμίων από τον Άγιο Νεόφυτο, που χαρακτηρίζονται από το εγκωμιαστικό χαιρετισμό, που καθιερώνει ο Άγιος.
15. Ο κ. Κωνσταντίνος Πιτσάκης έκανε ένα νομοκανονικό σχολιασμό της λεγόμενης «Εγκυκλίου» του Αγίου Νεοφύτου κατά τη χηρεία του επισκοπικού θρόνου της Πάφου για το θέμα της καταλύσεως της νηστείας της Καθαράς Δευτέρας.

16. Ο κ. Θεόδωρος Γιάγκου υποστήριξε ότι η πηγή του έργου του Νεοφύτου Ερμηνεία των δεσποτικών εντολών ήταν το έργο του μοναχού Νίκωνος Μαυρορείτη «Ερμηνεία των εντολών του Κυρίου».
17. Στην ανακοίνωση «Η επί του Όρους ομιλία κατά τον Άγιο Νεόφυτο τον «Έγκλειστο» η κα Κυριακούλα Παπαδημητρίου διαπιστώνει ότι ο Νεόφυτος προσεγγίζει το θέμα του με ένα τρόπο που θα ονομαζόταν πολλαπλή διακειμενικότητα καθώς οι εντολές του Χριστού συσχετίζονται έτσι μεταξύ τους αλλά και με τους λόγους του Νεοφύτου.
18. Ο παρομοιακός λόγος στα έργα του Αγίου Νεοφύτου απασχόλησε τον κ. Θεοχάρη Δετοράκη, που πρόσεξε ιδιαίτερα τη χρήση των λόγιων παροιμιών και εντόπισε την πηγή τους στα κείμενα που χρησιμοποίησε ο Άγιος.
19. Ο κ. Ιωάννης Καραβιδόπουλος ασχολήθηκε με τις πρωτότυπες ερμηνείες της Καινής Διαθήκης από τον Άγιο Νεόφυτο και κατέληξε σε σημαντικά συμπεράσματα, μεταξύ των οποίων προέχει η ερμηνεία της Γραφής μέσα από χωρία της Γραφής που υιοθετεί ο Άγιος.
20. Κατά τον κ. Ιωάννη Γαλάνη ο Άγιος Νεόφυτος ερμηνεύει τους Ψαλμούς με την αλληγορική μέθοδο και έχει ως κύριο του θέμα το Χριστό.
21. Η ερμηνεία που επιχειρεί ο Άγιος Νεόφυτος στην Αποκάλυψη του Ιωάννη είναι καθαρά πνευματική παρά ιστορική κατά τον κ. Αστέριο Αργυρίου. Όλα όσα συμβαίνουν στην Αυτοκρατορία και την Κύπρο υπόκεινται στο σχέδιο του Θεού περί σωτηρίας του ανθρώπου. Η Αντίληψη του Αγίου για την Ιστορία είναι σωτηριολογική.
22. Ο καθηγητής κ. Δημήτριος Καϊμάκης στη δική του εισήγηση με θέμα «Η ερμηνεία της Εξαήμερου κατά τον Άγιο Νεόφυτο» τονίζει ότι ο Άγιος γνωρίζει και χρησιμοποιεί τα έργα των πατέρων που έζησαν πριν από αυτόν. Δεν επαναλαμβάνει όμως όσα είχαν ειπωθεί. Επεξεργάζεται το υπάρχον υλικό και προσθέτει και νέα στοιχεία. Το σημαντικό είναι ότι μέσα από το έργο του Αγίου

Νεοφύτου δίνεται μία ερμηνεία της Εξαήμερου δημιουργίας που, όπως και των άλλων πατέρων, χρησιμοποιεί επιστημονικά δεδομένα της εποχής τους στην εξήγηση του βιβλικού λόγου.

23. Ο κ. Βασίλειος Ψευτογκάς επιχειρεί μια νέα προσέγγιση σε ερμηνευτικά και μεταφραστικά προβλήματα που παρουσιάζει το Άσμα Ασμάτων, τόσο στη μετάφραση των Ο' (Εβδομήκοντα), όσο και του Αγίου Νεοφύτου.
24. Ο κ. Παναγιώτης Σωτηρούδης εξετάζει την παράθεση χωρίων της ΚΔ από τον Άγιο και συμπεραίνει ότι στα μεγαλύτερα χωρία, που συνοδεύονται από ερμηνεία ή σχολιασμό του Αγίου, κάνει χρήση ο Νεόφυτος ενός χειρογράφου που παραδίδει το βυζαντινό κείμενο της Καινής Διαθήκης.
25. Η κα Αλεξάνδρα Σακελλαρίου – Σωτηρούδη τονίζει στο θέμα της «Τα χειρόγραφα της Βιβλιοθήκης του Αγίου Νεοφύτου» ότι η «Αγία Βιβλιοθήκη», η βιβλιοθήκη δηλαδή της Εγκλείστρας, είχε την εποχή του Αγίου ικανό αριθμό χειρογράφων, ορισμένα από τα οποία σώζονται σήμερα, κυρίως στην Εθνική Βιβλιοθήκη του Παρισιού. Διαπιστώνει δε ότι σήμερα με την έκδοση των έργων, οι συχνότερα αναφερόμενοι συγγραφείς συμπίπτουν με αυτούς που παραδίδουν τα σωζόμενα χειρόγραφα.
26. Ο επίκουρος καθηγητής κ. Αθανάσιος Γλάρος στο θέμα του «Η Τυπική Διαθήκη του Αγίου Νεοφύτου» επεξηγεί το διττό χαρακτήρα του έργου, ήτοι ως κτητορικό και βιογραφικό. Η πρώτη έκδοση του έργου έγινε από τον αρχιμανδρίτη Κυπριανό το 1779. Ο κ. Γλάρος αναφέρθηκε με πειστικά επιχειρήματα στη χρονολόγηση της συγγραφής από τον Άγιο Νεόφυτο, που την τοποθετεί στα 1175, οκτώ χρόνια μετά την κάθειρξη του Αγίου στο σπήλαιο το 1167, την κατόπιν Εγκλείστρα. Ο εισηγητής αναφέρθηκε επίσης στο γλωσσικό στίγμα του έργου καθώς και στα άλλα στοιχεία του έργου, ακόμα και ψήγματα Νηπτικής Θεολογίας.
27. Ο Αρχιεπίσκοπος Κωνσταντίνης κ. Αρίσταρχος του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων με θέμα: «Ο Μοναχισμός και τα προσκυνήματα της Παλαιστίνης την εποχή του Αγίου Νεοφύτου» Τις πληροφορίες για την ιερά αυτή αποδημία παίρνουμε από την τυπική Διαθήκη,

όπου αναφέρονται και οι λόγοι της επίσκεψης. Χάριν προσκυνήσεως και για εξεύρεση ανδρός φιλησύχου επισκέψεις. Ο Άγιος αναφέρει επισκέψεις και περιοχές δίχως περιγραφή. Η επάνοδος του στην Κύπρο συνοδεύεται με σημείον άνωθεν.

28. Ο Μητροπολίτης πρώην Ερζεγοβίνης κ. Αθανάσιος Γιέφτιτς με θέμα: «Η θεία Ευχαριστία κατά τον Άγιο Νεόφυτο». Ο Σεβασμιώτατος ανέφερε ότι ο Αγ. Νεόφυτος δεν ασχολήθηκε ειδικά με το μυστήριο της θείας ευχαριστίας αλλά οι θέσεις του φαίνονται σε αποσπάσματα των διαφόρων έργων του. Επίσης αναφέρει για την τότε επικρατούσα ατμόσφαιρα επί του θέματος στο Βυζάντιο και πληροφορεί ότι ο Άγιος ήταν ενήμερος, αφού κάνει χρήση των όρων: προσφέρω, προσφερόμενος, διαδιδόμενος.
29. Ο καθηγητής κ. Κωνσταντίνος Σκουτέρης, με θέμα: «Πτυχές της Δογματικής Διδασκαλίας του Αγ. Νεοφύτου. Ο κ. Σκουτέρης έκανε ανάλυση των θέσεων του Αγίου Νεοφύτου σε τρία βασικά δογματικά θέματα, αυτό της Τριαδολογίας, της Χριστολογίας και της Ανθρωπολογίας του Νεοφύτου. Για το θέμα της Χριστολογίας ανέφερε την άποψη του Αγίου για την κάθαρση και το φωτισμό καθώς τα ακολουθούντα επτά χαρίσματα, πνεύμα σοφίας, συνέσεως, ευσεβείας, καταλήγοντας στο φόβο Θεού. Επίσης ανέφερε το παράδειγμα της εικόνας του πυρός, πυρ-φωσ-θερμότητα. Για τη Χριστολογία και Πνευματολογία ανέφερε ότι εδράζονται στη διδασκαλία των Οικουμενικών Συνόδων, της Αγίας Γραφής και στους πατέρες. Για την Ανθρωπολογία του ότι κυρίαρχη είναι η Αγιολογική αναφορά και σχετικές παραπομπές: το κατ' εικόνα και ομοίωσις, άρχων των κτισμάτων κλπ. Τέλος ανέφερε ότι ο Άγιος διακρίνει το μυστικό της «κατά χάριν και μέθεξιν» θεώσεως.
30. Ο καθηγητής της Φιλοσοφικής Ιωαννίνων κ. Κώστας Κωνσταντινίδης που με λογοτεχνικότατο ύφος ανάπτυξε το θέμα: «Περί των κατά χώραν Κύπρου σκαιών», το πιο γνωστό έργο του Αγίου Νεοφύτου που καλύπτει γεγονότα τα πέραν της Εγκλείστρας αλλά και τα πέραν της Κύπρου. Στα σκαιά περιλαμβάνονται: η κατάληψη της Κύπρου από τον Ισαάκιο Κομνηνό, της Ιερουσαλήμ από τον Σαλαντίν, της Κύπρου από το Ριχάρδο Λεοντόκαρδο, την πώληση στους Ναΐτες. Αποσιωπά άλλα γεγονότα, δίχνει την εχθρότητα του στο σφετεριστή και

τους Λατίνους. Οι αναφορές του είναι σύντομες αλλά ακριβείς και αποβλέπουν σε παραμυθία των συμπατριωτών του από τα δεινά.

31. Ο ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Κύπρου κ. Σταύρος Φωτίου με θέμα: «Η παιδεία κατά τον Άγιο Νεόφυτο» όπου ορίζεται η παιδεία ως η μετάβαση από το θάνατο στη ζωή. Αναφέρεται στην κοινωνία των τριών Προσώπων ως υπέρβαση του Αγίου (της μονάδας) και της δυάδας καθώς και στο κοινωνικό του όραμα. Επίσης στην ψυχοσωματική δομή του Ανθρώπου και την ανάγκη να καλλιεργούνται ισότιμα: η Λογική, το Συναισθημα και η Βούληση.
32. Ο Ηγούμενος Διονύσιος της Θεολογικής Ακαδημίας της Μόσχας με θέμα: «Η θέση της αίσθησης στην Ασκητική του Αγίου Νεοφύτου Εγκλείστου». Η εισήγηση αφιερώνεται στη διδασκαλία του Αγίου Νεοφύτου περί των αισθήσεων και εκτίθεται σε σχέση με το πώς ο Άγιος χρησιμοποιεί τους όρους αισθητός και νοητός ή νοηρός. Στο δεύτερο μέρος εξετάζεται η διδασκαλία του Αγίου Νεοφύτου για τις πέντε αισθήσεις. Τέλος ο εισηγητής καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η διδασκαλία του Αγίου Νεοφύτου αποτελεί σταθμό καθ' οδόν για υποδοχή της χάριτος του πνεύματος προς τη διδασκαλία του Αγ. Γρηγορίου Παλαμά για τη θεωρία του άκτιστου θείου φωτός.
33. Ο Δρ. Χάρης Χοτζάκογλου στην ανακοίνωση του υπό το τίτλο «Σχόλια στην αρχιτεκτονική και τέχνη της Εγκλειστρας του Οσίου Νεοφύτου» παρουσιάζει τις δύο διαφορετικές βυζαντινές φάσεις των τοιχογραφιών της Εγκλειστρας 1183 και 1196 όπου δεν αποδέχεται τις εκφρασθείσες από άλλους απόψεις ιστόρησης των τοιχογραφιών του Τιμίου Σταυρού μετά την Κοίμηση του οσίου και άνευ της προσωπικής επιστάσις και εμπλοκής του.
34. Ο πρώην διευθυντής του Τμήματος Αρχαιοτήτων Κύπρου κ. Αθανάσιος Παπαγεωργίου ανέπτυξε το θέμα: «Από την Εγκλειστρα στη Μονή του Αγίου Νεοφύτου». Ο κ. Παπαγεωργίου ανέφερε ότι ο νέος Ναός από τον Κτήτορα Νεόφυτο, τέλος 15^{ου} αρχές 16^{ου} αιώνα, κτίστηκε σε τόπο διαφορετικό από αυτό που όρισε ο Έγκλειστος και προς τιμήν της Θεοτόκου και όχι στην Αγία Τριάδα. Οι λόγοι αυτής της μετακίνησης ήταν λόγοι ασφαλείας λόγω των κινδύνων από τους σαθρούς βράχους.

35. Ο Δρ. Ιωάννης Ηλιάδης με την εισήγηση του: «Η συμβολή της Ιεράς Μονής Αγίου Νεοφύτου στην ανάπτυξη της Κυπροαναγεννησιακής ζωγραφικής. Τοιχογραφίες στο Καθολικό και την Εγκλείστρα», πληροφορεί ότι το χρονολικό πρόγραμμα των τοιχογραφιών αυτών χρονολογείται στον 15^ο και 16^ο αιώνα και καταδεικνύουν την εξέλιξη της τεχνοτροπίας αυτής. Στην παρουσίαση καταδεικνύονται επίσης οι σχέσεις της Κυπριαναγεννησιακής ζωγραφικής του Καθολικού με άλλες τοιχογραφίες, όπως στην Ποδύθου (Γαλάτα) και τον Καλοπαναγιώτη.
36. Ο Δρ. Αρχαιολογίας κ. Χριστόδουλος Χ΄Χριστοδούλου κατάθεσε εισήγηση με θέμα: «Η εικονογραφία του Αγίου Νεοφύτου στην Κύπρο». Στην εισήγηση του ο Δρ. Χ΄Χριστοδούλου παρουσιάζει την εικονογραφία του Αγ. Νεοφύτου από τον 12^{ον} μέχρι τον 20^{ον} αιώνα.
37. Ο καθηγητής κ. Βασίλειος Κατσαρός της Φιλοσοφικής Σχολής ΑΠΘ με θέμα: «Ο Άγιος Νεόφυτος ως Λογοτέχνης». Ο κ. Κατσαρός αναφέρεται στο γεγονός ότι ο Άγιος ήταν προικισμένος με το χάρισμα της τέχνης του Λόγου και πέραν του περιεχομένου φροντίζει με τρόπο υπερβολικής προσήλωσης στις φορμαλιστικές επιλογές της παραδοσιακής ρητορικής. Με τους λογοτεχνικούς τρόπους των σχημάτων, έχοντας σκοπό να προσδώσει ένταση ή χαλάρωση στους λόγους του. Οι εικόνες του έχουν ποιητική διάθεση και πέραν της ποιητικής της ποιητικής γραφής λανθάνουν υμνογραφικές αποδόσεις. Η δραματική ένταση του Αγίου φανερώνει έμπειρο καλλιτέχνη που συνδυάζει την απλότητα και τη φρεσκάδα της άμεσης επικοινωνίας.
38. Ο καθηγητής της Φιλοσοφικής Σχολής των Αθηνών κ. Φώτης Δημητρακόπουλος κατέθεσε την εισήγηση «Ο Άγιος Νεόφυτος στην νεοελληνική λογοτεχνία», όπου ο Άγιος μας εμφανίζεται στην ποίηση του νομπελίστα ποιητή μας, Γιώργου Σεφέρη αρχικά στο έργο «Κύπρον ου μ' εθέσπισεν» και στο ομώνυμο ποίημα Νεόφυτος ο Έγκλειστος. Αναφορά του Αγίου της Εγκλείστρας γίνεται από τους σύγχρονους επίσης Κύπριους ποιητές αείμνηστους Παντελή Μηχανικό και Νίκο Κρανιδιώτη, καθώς και στους Νίκο Ορφανίδη, Πίτσα Γαλάζη και άλλους.

39. Η κα Anastasia Guy με την εισήγηση της «Η ποίηση της Μουσικής. Σκέψεις από τη Μελοποίηση μέρους του έργου Νεοφύτου Πρεσβυτέρου μοναχού και Εγκλείστου – Λόγος Επίτομος περί Μαρίας της Θεόπαιδος» σημειώνει την αμεσότητα του λόγου του Αγίου Νεοφύτου ως σημείο κατατεθέν στην ολοκλήρωση του έργου. Οι εικόνες αιώνων από το έργο του Αγίου Νεοφύτου που διαπνεούν την Μουσικοσυνθέτρια και μεταπηδούν γίνονται ιστορία και παράδοση και καθοδηγούν τους μεταγενέστερους σαν θείο δώρο και θεία έμπνευση.